

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

**Skupina poslank in poslancev
(Jože Tanko, prvopodpisani)**

Ljubljana, 20. maj 2016

Dr. Milan Brglez
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI KAZENSKEGA ZAKONIKA,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po rednem postopku na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec Žan Mahnič.

Prilogi:

- predlog Zakona o dopolnitvi Kazenskega zakonika
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko
Anja Bah Žibert
Franc Breznik
Nada Brinovšek

Andrej Čuš
Jelka Godec
Dr. Vinko Gorenak
Mag. Branko Grims
Eva Irgl
Janez Janša
Danijel Krivec
Zvonko Lah
Suzana Lep Šimenko
Tomaž Lisec
Mag. Anže Logar
Žan Mahnič
Bojan Podkrajšek
Mag. Marko Pogačnik
Marijan Pojbič
Mag. Andrej Šircelj
Ljubo Žnidar

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI KAZENSKEGA ZAKONIKA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Kazenski zakonik (v nadaljevanju: KZ-1) je bil objavljen 4. junija 2008 in je začel veljati 1. novembra 2008. Z novim KZ-1, ki je bil sprejet leta 2008, se je uveljavila nova koncepcija kazenskega prava, ki je usmerjena v evropsko okolje in prekinja s preteklostjo. Reforma kazenskega prava v Republiki Sloveniji kot članici Evropske unije se mora nadaljevati. To, kar je storil KZ, da je spojil prejšnji zvezni in republiški zakon z nekaj nujnimi spremembami in dopolnitvami, je bila komaj priprava na reformo kazenskega prava. Šele z novim KZ-1 se je reformo povedlo naprej v takšno odločilno fazo, da uporaba kazenskega prava ne bo več odvisna od tega, koliko kdo pozna posebnosti prejšnjega prava. To se da doseči le z izdajo novega zakona. Novi KZ-1 pomeni tudi uskladitev z obveznostmi Republike Slovenije v okviru Evropske unije in mednarodne skupnosti. Na novo in natančno so bile pregledane vse, v okviru Evropske unije in v mednarodnem pravu, sprejete obveznosti držav o enotnem urejanju kazenskopravne tematike, nato pa po opravljeni temeljiti analizi tudi vnešene v notranje pravo tako, da tvorijo v njem skladno celoto. Mednarodno in tudi evropsko pravo pozna na kazenskem področju le po več posameznih, povečini imperfektnih pravnih pravil (delna izjema je t. i. Rimski statut), ki so povečini nastajala separatno brez teženj po vsebinski uskladitvi in spoštovanju normativne hierarhije, zato se uskladitev teh pravil opravi šele z njihovim prevzetjem v nacionalno pravo, kar pomeni, da je evropsko kazensko pravo predstavljeno skozi nacionalno kazensko pravo vseh evropskih držav, tudi Republike Slovenije.

Do sedaj je bil KZ-1 štirikrat noveliran. V prvi noveli KZ-1A (Uradni list RS, št. 39/09) je bil noveliran v delu, ki je urejal uporabo prejšnjega zakonika za mladoletnike. Pri tem velja spomniti, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije po sprejemu novele z odločbo U-I-73/09-19, Uradni list RS, št. 55/09, ugotovilo, da KZ-1 v tem delu ni bil v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Druga in širša novela KZ-1 je bila sprejeta novembra 2011 (Uradni list RS, št. 91/11) in je med drugim črtala kaznivo dejanje povzročitve stečaja z nevestnim gospodarjenjem. V skladu z novim kaznivim dejanjem, lažnim stečajem z namenom oškodovanja upnikov, je zanj nujen naklep in ne več malomarnost, kot je bilo pri prejšnjem kaznivem dejanju. Omenjena novela je prav tako prinesla, po našem mnenju, pretirano kaznovanje mladih zaradi nalaganja datotek s spleta in tudi za povezovanje v nezaščiteno omrežje, kar pogosto elektronika naredi kar po lastnih nastavitvah.

Novi KZ-1 je v posebnem delu prinesel novost tudi na področju Kaznivih dejanj zoper človečnost, kjer je uvodoma predpisal tri značilna kazniva dejanja zoper človečnost, to je genocid, hudodelstvo zoper človečnost in vojno hudodelstvo. Kazniva dejanja so oblikovana v skladu z ratificiranim Rimskim statutom Mednarodnega kazenskega sodišča, ki v 6., 7. in 8. členu definirajo znake teh kaznivih dejanj. Ta ratificirana in objavljena mednarodna pogodba se sicer uporablja neposredno po 8. členu Ustave Republike Slovenije, vendar je bilo potrebno, da se ta del, in sicer posamezna kazniva dejanja, uvrsti tudi v naš novi KZ-1. Nesporno je, da so ta kazniva dejanja skladna tudi s Konvencijo o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida (ki je bila podpisana 9. septembra 1948 v New Yorku in velja na podlagi Akta o notifikaciji nasledstva). Prav tako izpostavljamo, da z Aktom o notifikaciji nasledstva v Republiki Sloveniji veljajo tudi štiri ženevske humanitarne konvencije iz leta 1949 in dva dopolnilna protokola k tem konvencijam. Rimski statut opredeljuje tudi kaznivo dejanje agresije, ki je bilo v KZ-1 uvrščeno v skladu z ustreznimi določbami Ustanovne listine Združenih narodov. V skladu z 28. členom Rimskega

statuta je v KZ-1 uvrščeno tudi kaznivo dejanje odgovornosti vojaških poveljnikov in drugih nadrejenih. Drugi del omenjenega poglavja se nanaša na terorizem in s terorizmom povezanimi oblikami kaznivih dejanj. Tudi kaznivo dejanje terorizma temelji na pravu Evropske unije in mednarodnih aktih. V KZ-1 je kaznivo dejanje terorizma oblikovano na podlagi okvirnega sklepa Sveta Evropske unije o boju proti terorizmu z dne 13. junija 2002. Opredeljene so vse oblike terorizma, kaznivo dejanje pa je oblikovano tako, da se nanaša tako na terorizem, ki je uperjen zoper Republiko Slovenijo, kot tudi mednarodni terorizem, ki ogroža druge države ali mednarodne organizacije. V kaznivo dejanje so vključena tudi kazniva dejanja, ki so povezana s terorističnimi dejavnostmi.

Tretja novela KZ-1 je bila sprejeta julija 2015 (Uradni list RS, št. 54/15). Med drugim se je iz razloga notranje usklajenosti sistema kaznivih dejanj s področja terorizma sprejela rešitve, da kaznivo dejanje financiranje terorizma (109. člen KZ-1) vključuje poleg dosedanjega kaznivega dejanja terorizma (108 člen) tudi kaznivo dejanje ščuvanja in javnega povečevanja terorističnih dejanj (110. člen KZ-1) in kaznivo dejanje novačenja in usposabljanja za terorizem (111. člen KZ-1). S tem se je sledilo tudi delu Četrte direktive o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma.

Zadnja, četrta novela KZ-1, ki je bila sprejeta nedavno na 19. redni seji Državnega zbora dne 17. 5. 2016 in v času priprave predmetne zakonske novele še ni bila objavljena v Uradnem listu RS. Z omenjeno novelo se je veljavna inkriminacija kaznivega dejanja mučenja živali (341. člen KZ-1) dopolnila z izvršitvenim dejanjem organiziranja borb živali ali stav.

Predlagatelji predmetne novele Kazenskega zakonika smo smiselno podobni noveli vložili že 2. 12. 2014 in 22. 1. 2015. Z obema novelama Kazenskega zakonika smo sledili vsebini resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov z dne 24. 9. 2014 št. 2178, ki je opredelila nov termin »tujji teroristični bojovníki«. Zaradi povečane stopnje tveganja in grožnje, ki jo predstavljajo tuji borci in teroristične dejavnosti ISIS, je Varnostni svet Združenih narodov 24. septembra 2014 sprejel resolucijo št. 2178, ki opredeljuje nov termin »tujji teroristični bojovníki«. Omenjena resolucija med drugim zahteva od držav, da preprečijo rekrutiranje, organiziranje, transport in opremljanje tujjih terorističnih borcev na svojih tleh. Evropski svet je zaradi vstaje skrajnežev v Siriji in Iraku pozval k pospešenemu izvajanju 22 ukrepov iz paketa, ki ga je junija 2013 sprejel Svet za pravosodje in notranje zadeve.

Na 4. redni seji Odbora za zadeve Evropske unije, ki je 3. oktobra 2014 obravnaval točko Zasedanje Sveta Evropske unije za pravosodje in notranje zadeve, ki je potekalo v Luksemburgu 9. in 10. oktobra 2014, je ministrica za notranje zadeve v zvezi z vprašanjem zaustavitve pretoka tujjih borcev v Sirijo in Irak ter resolucijo št. 2184 poudarila »...Naše stališče v tem trenutku je, da ta sprememba zakonika nekako še naj ne bi bila prioriteta oziroma da je treba pristopiti k razvoju skupnih kazalnikov tveganj za dosledno nesistematično kontrolo, s čimer se potem bi lahko tudi pomikali k boljšemu oziroma enakemu nivoju na vseh zunanjih mejah. Torej, brez dodatnega poseganja v pravice in svoboščine posameznikov. ...«.

Na podlagi te resolucije lahko o Slovencih, ki se borijo na strani skrajnežev v Siriji, govorimo kot o tujjih terorističnih bojovníkih. Resolucija pravi, da so to posamezniki, ki potujejo v drugo državo, kjer nimajo stalnega prebivališča ali državljanstva z namenom zakriviti, načrtovati, pripravljati ali udeleževati se terorističnih akcij ali izvajati in udeleževati se terorističnega usposabljanja, vključno v povezavi z oboroženim spopadom. Resolucija tudi zahteva od držav, da preprečijo rekrutiranje, organiziranje, transport in opremljanje tujjih terorističnih borcev na svojih tleh. Omenjenemu sledi tudi predmetna novela Kazenskega zakonika.

Vlada Republike Slovenije je v svojih mnenjih k obema že vložanima novelama Kazenskega zakonika odgovorila, da predloga ne podpira. Med razpravo v Državnem zboru je bilo s strani vlade in poslancev vladajoče koalicije večkrat sicer poudarjeno, da nove inkriminacije glede terorizma in fenomena tujih terorističnih borcev niso potrebne. Tako je poudaril tudi namestnik generalnega državnega tožilca vrhovni državni tožilec svetnik Mirko Vrtačnik v svojem referatu z naslovom Pravna ureditev kaznivih dejanj terorizma v Republiki Sloveniji. Marjan Fank, nekdanji direktor uprave kriminalistične policije, je na novinarski konferenci septembra 2014 dejal, da je slovenska policija že leta 2013 zaznala novačenje slovenskih državljanov in njihovo udeležbo v vojnih operacijah na kriznih območjih v tujini. Ob tem je dejal, da slovenska kazenska zakonodaja ne inkriminira udeležbe v vojaških operacijah v tujini ali sodelovanja v tujih vojskah, zato tega ni mogoče enačiti s kaznivim dejanjem terorizma in sorodnimi kaznivimi dejanji.

Obema predlaganima novelama Kazenskega zakonika je večina v Državnem zboru nasprotovala, tako da predlog novele, s katerim bi inkriminirali pojavno obliko tujih terorističnih borcev, s čimer bi sledili resoluciji Varnostnega sveta Združenih narodov z dne 24. 9. 2014 št. 2178, ni šel v nadaljnjo obravnavo. Kmalu zatem smo v najhujši obliki globalne grožnje radikalnega islamizma videli v Parizu, v Franciji. V Belgiji, Grčiji in Nemčiji so nedavno potekale protiteroristične operacije. Večina držav, članic EU se je hitro odzvala in sprejela spremembe, tako na ustavni kot zakonski ravni, s katerimi je zagotovila varnost državljanov in državljanek ter njihovega premoženja. V Sloveniji se to očitno aktualni vladi ne zdi pomembno. Predlagatelji pa menimo, da je nemudoma potrebno sprejeti vse potrebne ukrepe za zagotovitev varnosti.

V medijih je bilo večkrat poudarjeno, da sta se vsaj dva slovenska državljana (Rok Žavbi in Boštjan Skubic) že borila v vrstah ISIS, še vsaj trije (Jure Korelec, Rok Šogorič in Matevž Cvetkovič) pa naj bi se udeležili priprav pri Bilalu Bosniču v kraju Bužim blizu Bihaća v BiH. Ob tem velja dodati, da je po poročanju medijev lani padla tudi prva slovenska žrtev, ki se je borila v vrstah ISIS, in sicer Jure Korelec, ki je na bojišče v Sirijo odšel pred dobrim letom dni.

Mediji so v začetku maja poročali, da so 5. maja 2016 pristojni varnostni organi Italije razpisali evropski nalog za prijetje in predajo 26-letnega Roka Žavbija, in sicer zaradi suma novačenja z namenom terorizma (skladno z italijansko zakonodajo mu grozi 15 let zapor).

Na podlagi evropskega naloga je Roka Žavbija prišla slovenska policija (nekateri mediji so pisali o skupni akciji slovenske in italijanske policije) v petek, 6. maja 2016. V soboto, 7. maja 2016, dopoldne so ga pripeljali pred preiskovalnega sodnika ljubljanskega okrožnega sodišča, ki mu je odredil pripor. Lara Mikuž, zagovornica priprtega Roka Žavbija, je temu pritrdila in tudi poudarila, da so se pritožili zoper odrejeni pripor. Tiskovni predstavnik Policije (GPU) Drago Menegaliya je pojasnil, da so bili 5. maja slovenski policisti obveščeni, da so italijanski varnostni organi razpisali evropski nalog za prijetje in predajo zoper 26-letnega slovenskega državljanca zaradi suma kaznivega dejanja novačenja z namenom terorizma v skladu z italijanskim kazenskim zakonikom. Obenem je poudaril naslednje: »Zadeva je trenutno v fazi sodnega postopka in nadaljnje aktivnosti policije v omenjenem primeru bodo potekale izključno v primeru odločitve sodišče, da se oseba preda italijanskim varnostnim organom.«

Aretacijo Roka Žavbija je v operaciji, ki so jo vodili karabinjerji v sodelovanju s slovensko policijo, nedavno potrdil tudi italijanski notranji minister Angelino Alfano. ANSA je poročala, da gre za tujega borca, vpletenega v mednarodni terorizem, ki je na italijanskem ozemlju vodil proces radikalizacije in rekrutacije džihadistov. V okviru preiskave, ki poteka od minulega leta in jo usmerja beneško tožilstvo, so prijeli tudi 37-letnega Makedonca in izgnali 28-letnega rojaka.

Po poročanju medijev je Okrožno sodišče v Ljubljani ugodilo predlogu za izročitev Roka Žavbija Italiji, kjer poteka postopek zoper njega zaradi domnevnega novačenja teroristov. Verjetno bo tej odločitvi sodišča sledila pritožila s strani zagovornice Roka Žavbija.

Na takšen način je bila v zadnjem času slovenska javnost seznanjena z islamskim radikalizmom in njegovo najbolj znano pojavno obliko, to je Islamska država (ISIS). Tam se bojujejo in sodelujejo pri vseh najhujših zločinih zoper človečnost. Kar je pri vsem najbolj nevarno, je dejstvo, da se zločinci iz Iraka in Sirije vračajo nazaj v svoje države, izurjeni in usposobljeni za izvajanje najhujših zločinov. Slovenija pri tem ni nobena izjema. V Parizu in Bruslju smo videli to, kar zaposluje obveščevalno-varnostne službe že nekaj let. Nesporno je, da predstavlja radikalni islamizem globalno grožnjo, ki je tudi grožnja nacionalni varnosti v Sloveniji.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji in načela

Cilj predlaganega zakona je slediti resoluciji št. 2178 Varnostnega sveta Združenih narodov z dne 24. septembra 2014, ki opredeljuje nov termin »tujih terorističnih bojnikov« in govori tudi o preprečevanju teroristične grožnje ISIS v posebnem delu Kazenskega zakonika (KZ-1). Na podlagi te resolucije lahko o Slovencih, ki se borijo na strani skrajnežev v Siriji, govorimo kot o tujih terorističnih bojnikih. Resolucija pravi, da so to posamezniki, ki potujejo v drugo državo, kjer nimajo stalnega prebivališča ali državljanstva z namenom zakriviti, načrtovati, pripravljati ali udeleževati se terorističnih akcij ali izvajati in udeleževati se terorističnega usposabljanja, vključno v povezavi z oboroženim spopadom. Resolucija tudi zahteva od držav, da preprečijo rekrutiranje, organiziranje, transport in opremljanje tujih terorističnih borcev na svojih tleh.

Predlog sledi ustavnim načelom »pravne varnosti«, »nedotakljivosti človekovega življenja« in »o osebnega dostojanstva in varnosti«. Opredeljuje tuje teroristične bojnike, kar sledi tudi vsebini omenjene resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov.

Predlagatelji dopolnitve Kazenskega zakonika menimo, da je le-ta potrebna, ker se na strani ISIS borijo posamezniki, ki so tudi iz Republike Slovenije in ostalih držav članic Evropske unije ter tretjih držav, ki so v bližini Republike Slovenije (BIH). Potrebno je takojšnje ukrepanje v skladu z Resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov št. 2178 in sklepi Evropskega sveta z dne 30. avgusta 2014.

2.2. Poglavitne rešitve

S predlogom zakona se predlaga dopolnitev Kazenskega zakonika (KZ-1), in sicer v poglavju kazniva dejanja zoper človečnost z novim 111. a členom »Sodelovanje v tuji oboroženi združbi«, s katerim se inkriminira potovanja v tujino z namenom terorističnih dejanj ali usposabljanja za kazniva dejanja terorizma.

Na Ministrstvu za notranje zadeve so ob nedavnem prijetju Roka Žavbija, osumljenega terorizma, ko se je ponovno sprožila polemika o tem, ali slovenska zakonodaja omogoča učinkovito ukrepanje organov pregona na področju boja proti terorizmu, poudarili, da terorizem za policijo ni nov pojav. Boj proti terorizmu predstavlja njeno prednostno nalogo že vrsto let. Obenem so pojasnili: »Tako se je policija tudi na prve primere, povezane z odhodi na krizna žarišča oziroma območja, takoj in ustrezno odzvala, stališče državnega tožilstva, ki usmerja delo policije v predkazenskem postopku, pa je bilo, da glede na zakonsko predpisane elemente kaznivega

dejanja ni podlage za kazensko ovadbo. Odhodi na krizna območja do danes namreč niso inkriminirani, saj je ministrstvo za pravosodje menilo, da je procesna zakonodaja ustrezna, pri kazenskem zakoniku pa je treba počakati na podpis dodatnega protokola k evropski konvenciji o preprečevanju terorizma.«

S predlagano dopolnitvijo se določa, da se kaznuje z zapornom od dveh do desetih let, kdor v nasprotju z zakonom, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava poziva, nagovarja, novači, pripravlja, organizira, izvaja, prevaža ali organizira prevoz ali usposablja posameznika ali skupino oseb z namenom priključitve ali sodelovanja v tuji oboroženi združbi, ki deluje izven območja Republike Slovenije.

Prav tako se določa, da se kaznuje z zapornom od šestih mesecev do petih let, kdor v nasprotju z zakonom, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava potuje izven območja Republike Slovenije posamično ali v organizirani skupini zaradi priključitve ali sodelovanja, se priključi ali sodeluje v tuji oboroženi združbi, ki deluje izven območja Republike Slovenije. Inkriminira se tudi financiranje kaznivega dejanja sodelovanja v tuji oboroženi združbi. Kaznivo je tudi pozivanje ali ščuvanje k storitvi omenjenega kaznivega dejanja.

Določa se, da je tuja oborožena združba v tem zakoniku teroristična organizacija, tuja vojska, tuja policija, tuja paravojaška združba ali tuja parapolicijska združba, ki ni ustanovljena na podlagi zakona, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava.

Navedeno sledi vsebini Ustanovne listine Združenih narodov in Resoluciji Varnostnega sveta Združenih narodov št. 2178 o tujih terorističnih borcih.

3. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

3.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Z novim Kazenskim zakonikom (KZ-1) leta 2008 se je sledilo umestitvi v novo pravno okolje, in sicer v Evropsko unijo ter v NATO. Določene spremembe so bile potrebne tudi zaradi uvedbe eura in bližnje vzpostavitve Schengenske meje.

Ob sprejemu novega Kazenskega zakonika (KZ-1) se je upoštevalo vsebino podpisanih konvencij, in sicer Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju terorizma iz maja 2006 in Konvencije o preprečevanju dejanj jedrskega terorizma iz leta 2005, ki še nista ratificirani. V Kazenski zakonik sta bili že uvrščeni kaznivi dejanji spodbujanja in opravičevanja terorizma ter novačenja za teroristične organizacije. V skladu s Konvencijo o preprečevanju dejanj jedrskega terorizma pa se je pri kaznivem dejanju terorizma natančneje opredelilo kaznivo dejanje jedrskega terorizma. V celoti je implementiran v Kazenskem zakoniku tudi Okvirni sklep Sveta Evropske unije o boju proti terorizmu z dne 13. junija 2002.

Na zasedanju Sveta Evropske unije za pravosodje in notranje zadeve, ki je potekalo 9. in 10. 10. 2014 v Luksemburgu, je predsedstvo ministre uvodoma obvestilo, da je Evropski svet avgusta 2014 potrdil, da je vzpon Islamske države Iraka in Levante resna grožnja evropski varnosti ter da je potrebno odločno ukrepanje za zaježitev toka tujih borcev iz Evrope, ki se bojujejo na strani Islamske države v Iraku in Siriji. Evropski svet je zato pozval k pospešenemu izvajanju svežnja 22 ukrepov, dogovorjenih junija 2013. Ukrepi zajemajo štiri prednostna področja: preprečevanje radikalizacije, odkrivanje sumljivih potovanj, preiskovanje in pregon ter sodelovanje s tretjimi državami. Predsedstvo je ministre dodatno obvestilo, da bo Evropski svet to vprašanje ponovno

obravnaval na zasedanju decembra 2014. V nadaljevanju omenjenega zasedanja je predsedstvo osvetlilo pomen Resolucije 2178(2014), ki jo je sprejel Varnostni svet ZN 24 septembra 2014 ter v njej pozval članice ZN, naj okrepijo svoj boj zoper terorizem, med drugim naj potovanja v tujino v teroristične namene označijo za kaznivo dejanje. Predstavniki Združenega kraljestva (VB) so poudarili, da grožnja hitro raste in se širi, zato je po njihovem mnenju potrebno razviti okrepljeno sodelovanje pri nadzoru zunanjih meja. Odprli so razmislek o posodobitvi pomanjkljivega okvirnega sklepa Sveta o spremembi Okvirnega sklepa 2002/475/PNZ o boju proti terorizmu iz leta 2008.

3.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Za primerjavo na področju kazni podajamo pojasnila kazenskega zakonika Avstrije, Finske in Nemčije.

Kazni:

Avstrijski kazenski zakonik pozna dve vrsti kazni: prostostne, ki so lahko dosmrtno ali časovno določene v trajanju najmanj enega dne in največ dvajsetih let, ter denarne, ki se izrekajo v dnevni zneskih in sicer najmanj dva dnevna zneska. Zgornja mera dnevni zneskov ni določena, je pa omejena njihova višina od najmanj 2 eurov do največ 327 eurov. V primeru neplačovitosti se denarna kazen nadomesti z nadomestnim odvzemom prostosti in sicer po en dan odvzema prostosti za dva dnevna zneska denarne kazni, zgornja meja nadomestne kazni pa ni določena.

Finski KZ pozna splošne kazni, posebne kazni za državne uradnike in disciplinske kazni za vojake in druge osebe, navedene v 45. poglavju KZ. Splošne kazni, ki jih pozna finski KZ so: zapor, delo v korist skupnosti, denarna kazen in blažja denarna kazen (globa). Zapor se izreče za določeno dobo ali dosmrtno.

Nemški KZ pozna naslednje kazni: zapor, denarno kazen, denarno kazen, ki je odvisna od storilčevega premoženja, stransko kaznovanje in stranske posledice. Zapor se izreče za določeno dobo, če zakon ne predvideva dosmrtnega zapora.

Vsekakor ni odveč opozoriti, da vsi trije za primerjavo izbrani kazenski zakoniki poznajo možnost izreka kazni dosmrtnega zapora.

Za primerjavo na področju udeležbe pri kaznivem dejanju podajamo pojasnila kazenskega zakonika Italije.

Italija

V nasprotju z našim KZ se je italijanski (1930) odločil za tako imenovani unitarni model pri udeležbi, ki ne razlikuje vloge različnih oseb pri kaznivem dejanju, ne kar zadeva opis (vsebinsko) njihove udeležbe ne kar zadeva sankcijo.

Del teorije tak pristop, ki ga ocenjuje kot enega izmed najbolj očitnih ideoloških izbir fašističnega zakonodajalca, ostro kritizira, del pa ga enako vehementno brani, češ da ne gre za ideološko izbiro, temveč za dogmatsko rešitev, ki je jasna in preprosta ter učinkovita (vendar stroga!), hkrati pa je ustrezen odgovor na težave, ki jih je povzročal Codice Zanardelli iz leta 1889 s svojim diferenciranim pristopom.

Ureditev je precej kompleksna in na prvi pogled nikakor ni preprosta, zlasti pa je precej obsežna (10 členov). Temeljna norma je 110. člen, ki določa, da se vsaka oseba, ki sodeluje pri istem

kaznivem dejanju, kaznuje s kaznijo, predpisano za to kaznivo dejanje, razen kadar zakon v nadaljevanju določa drugače.

Italija ne pozna posebne odgovornosti organizatorja zločinske združbe, ampak rešuje ta problem z vnaprej predpisanimi obteževalnimi okoliščinami (112. člen). Tako se kazen zaostre:

- 1) za vsakega udeleženca, če je pri dejanju sodelovalo pet ali več oseb (če zakon ne določa drugače);
- 2) za tistega, ki je pospeševal ali organiziral sodelovanje več oseb ali vodil delovanje oseb, ki so sodelovale pri kaznivem dejanju;
- 3) za tistega, ki je navedel podrejene osebe, da so izvršile kaznivo dejanje, s svojim vplivom, vodenjem ali pod svojim nadzorom;
- 4) za tistega, ki je navedel k izvršitvi dejanja osebo, mlajšo od 18 let, ali osebo, ki je psihično prizadeta.

Razen v zadnjem primeru se obteževalne okoliščine upoštevajo tudi, če kateri izmed udeležencev ni kazniv ali ni kriv. Subjektivne okoliščine se upoštevajo le pri osebah, pri katerih so podane, objektivne pa pri vseh udeležencih pri istem dejanju (118. in 119. člen).

V 113. členu KZ Italije je na zelo podoben način urejeno sodelovanje pri kaznivem dejanju, izvršenem iz malomarnosti, v 114. členu pa so navedene olajševalne okoliščine, med katerimi se zlasti upošteva majhen prispevek udeleženca pri dejanju in pa dejstvo, da je bila oseba napeljana k izvršitvi kaznivega dejanja v zgoraj opisanih okoliščinah (točki 3 in 4). Dogovor za kaznivo dejanje, če dejanje ni bilo izvršeno, ni kazniv, vendar sme sodnik v tem primeru izreči varnostni ukrep. Enako velja za napeljevanje, če ni uspelo (ni privedlo do izvršitve kaznivega dejanja, 115. člen).

Pomembna sta še člena, ki urejata primere, ko je eden izmed udeležencev izvršil drugačno dejanje: če je bilo izvršeno drugačno kaznivo dejanje, kakor je tisto, ki ga je hotel eden izmed udeležencev, tudi ta odgovarja zanj, če je posledica njegove storitve ali opustitve. Če je izvršeno dejanje hujše, se udeleženec, ki ga ni hotel storiti, kaznuje mileje (116. člen). Podobno velja, če je drugačno dejanje posledica osebnih okoliščin storilca ali osebnih razmerij med storilcem in oškodovancem (117. člen).

V posebnem delu pa KZ Italije navaja celo vrsto kaznivih dejanj, pri katerih gre za inkriminacijo kriminalne združbe:

- subverzivna združba (270);
- teroristična združba (270-bis);
- protidržavna združba (271), strožje se kaznujejo ustanovitelj, organizator, vodja, mileje seveda navadni udeleženec;
- politična zarota v združbi (305), kaznuje se udeleženec, strožje pa ustanovitelj. Kazen ne sme preseči polovice kazni za dejanje, za izvršitev katerega je bila združba ustanovljena;
- oborožena banda (306), kaznive so tri stopnje udeležencev: »navadni« član, strožje organizator ali ustanovitelj in posebej, z enako kaznijo, tudi vodje;
- »običajna« hudodelska združba (416), prav tako so kaznivi na različnih stopnjah različni udeleženci;
- mafijska združba (416 bis), dve stopnji kaznivih udeležencev, člen vsebuje definicijo take združbe. Posebej je predvidena kaznivost, če je združba oborožena. Predvidene so druge posledice obsodbe: zaplemba ...;
- pomoč članom mafijske združbe (416-ter): dajanje skrivališča in hrane.

Iz povedanega se vidi, kako KZ Italije ureja problem hudodelskega združevanja: z inkriminacijo večjega števila posebnih asociacijskih kaznivih dejanj z določenim namenom, ki so večinoma zgrajena podobno (odgovornost na več ravneh). Natančnejša je ureditev mafijskih asociacij.

V teoriji je precej sporno razmerje med temi kaznivimi dejanji in splošno ureditvijo udeležbe, namreč katere določbe splošnega dela pridejo ob naštetih kaznivih dejanjih v poštev in katere ne. V glavnem je kombinacij zelo veliko, po moji vednosti se asociacijski delikti na veliko preganjajo.

Posebej sporna se zdi tako imenovana zunanja pomoč mafijski združbi (kaznivo dejanje stori oseba, ki ni član mafijske združbe, ki članu združbe pomaga s hrano, stanovanjem ali podobnim). Nekateri menijo, da je vednost, da gre za pomoč članu mafijske združbe, element kaznivega dejanja, drugim zadošča že pomoč sama, glede vednosti pa manj (malomarnost) ali celo nič.

V skupnem je mogoče oceniti, da je ureditev udeležbe in odgovornosti organizatorja hudodelske združbe v KZ Italije konceptualno bistveno drugačna od naše.

Bosna in Hercegovina

V Bosni in Hercegovini so leta 2014 sprejeli dopolnitev Kazenskega zakonika, kjer inkriminirajo nezakonito formiranje in pridruževanje tujim vojaškim in ostalim združbam 6. junija 2014, in sicer s kaznijo zapora od najmanj petih let. Prav tako inkriminira nabavo sredstev, dogovarjanje, ali novačenje za neposredno storitev predmetnega kaznivega dejanja, in sicer s kaznijo zapora od enega do desetih let. Njihov Kazenski zakonik predvideva blažjo kazen za storilce, ki preprečijo storitev predmetnega kaznivega dejanja ali ga pravočasno naznani ali razkrije združbo pred storitvijo predmetnega kaznivega dejanja, in sicer s kaznijo zapora od treh mesecev do treh let.

Črna Gora

V Črni Gori so leta 2015 sprejeli dopolnitev Kazenskega zakonika z novim 449. b členom, kjer inkriminirajo sodelovanje v tujih oboroženih formacijah.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima neposrednih posledic na državni proračun.

Predlog zakona nima neposrednih posledic na druga javnofinančna sredstva.

Za izvajanje zakona niso potrebna dodatna finančna sredstva.

5. DRUGE POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona bo prinesel pozitivne posledice za varnost državljanek in državljanov Republike Slovenije.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Kazenskem zakoniku (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr. in 54/15) se za 111. členom doda novi 111. a člen, ki se glasi:

»Sodelovanje v tuji oboroženi združbi 111. a člen

- (1) Kdor v nasprotju z zakonom, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava poziva, nagovarja, novači, pripravlja, organizira, izvaja, prevaža ali organizira prevoz, usposablja posameznika ali skupino oseb z namenom priključitve ali sodelovanja v tuji oboroženi združbi, ki deluje izven območja Republike Slovenije, se kaznuje z zaporom od dveh do desetih let.
- (2) Kdor v nasprotju z zakonom, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava potuje izven območja Republike Slovenije posamično ali v organizirani skupini zaradi priključitve ali sodelovanja, se priključi ali sodeluje v tuji oboroženi združbi, ki deluje izven območja Republike Slovenije, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- (3) Kdor neposredno ali po drugi osebi nudi, daje, zagotavlja, išče, zbira, zagotavlja ali prikriva finančna sredstva, sklade, materialna sredstva ali opremo, ki je v celoti ali deloma namenjena za storitev kaznivega dejanja iz prvega in drugega odstavka tega člena, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.
- (4) Kdor javno poziva ali ščuva k storitvi kaznivih dejanj iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- (5) Storilec kaznivega dajanja iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena, ki razkrije posameznika ali skupino oseb in s tem prepreči storitev kaznivega dejanja iz tega člena, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do treh let, lahko pa se ga tudi oprosti.
- (6) Tuja oborožena združba po tem zakoniku je teroristična organizacija, tuja vojska, tuja policija, tuja paravojaška združba ali tuja parapolicijska združba, ki ni ustanovljena na podlagi zakona, drugih predpisov ali pravil mednarodnega prava.«

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. ČLENU

S predlagano rešitvijo, dopolnitvijo Kazenskega zakonika (KZ-1) z novim kaznivim dejanjem »Sodelovanje v tuji oboroženi združbi« se sledi vsebini Ustanovne listine Združenih narodov in Resoluciji Varnostnega sveta Združenih narodov št. 2178 o tujih terorističnih borcih. Prav tako se sledi opozorilom Ministrstva za notranje zadeve oziroma Policije na nujnost zakonodajnih sprememb in da odhodi na krizna območja do danes niso inkriminirani.

S predlagano dopolnitvijo se določa, da se kaznuje z zaporom od dveh do desetih let, kdor v nasprotju z zakonom, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava poziva, nagovarja, novači, pripravlja, organizira, izvaja, prevaža ali organizira prevoz ali usposablja posameznika ali skupino oseb z namenom priključitve ali sodelovanja v tuji oboroženi združbi, ki delujejo izven območja Republike Slovenije.

Prav tako se določa, da se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let, kdor v nasprotju z zakonom, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava potuje izven območja Republike Slovenije posamično ali v organizirani skupini zaradi priključitve ali sodelovanja, se priključi ali sodeluje v tuji oboroženi združbi, ki deluje izven območja Republike Slovenije. Inkriminira se tudi financiranje kaznivega dejanja Sodelovanja v tuji oboroženi združbi. Kaznivo je tudi pozivanje ali ščuvanje k storitvi omenjenega kaznivega dejanja.

Določa se, da je tuja oborožena združba v tem zakoniku teroristična organizacija, tuja vojska, tuja policija, tuja paravojaška združba ali tuja parapolicijska združba, ki ni ustanovljena na podlagi zakona, drugimi predpisi ali pravili mednarodnega prava.

K 2. ČLENU

Predlog člena ureja začetek veljavnosti zakona. Predlaga se, da začne zakon veljati petnajsti dan po objavi v uradnem listu.